

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ (1025 - 1453) (συνοπτικός πίνακας)

1025 → θάνατος Βασιλείου Β΄

1025 - 1081 → περίοδος κρίσης

1081 - 1185 → ΚΟΜΝΗΝΟΙ → αντιμετώπιση κρίσης
ανασυγκρότηση του κράτους

1185 - 1204 → ΑΓΓΕΛΟΙ → εξωτερικές απειλές
κατάλυση Βυζαντίου από σταυροφόρους (1204)

Μετά το 1204 → δημιουργία: ελληνικών κρατών (σημαντικότερο: η αυτοκρατορία της Νίκαιας)
λατινικών κρατών

Αρχές 14ου αιώνα → αρχή αποσύνθεσης του Βυζαντίου

Μέσα 14ου αιώνα → επιτάχυνση αποσύνθεσης του Βυζαντίου

τα αίτια:

1. οι εμφύλιοι πόλεμοι

2. η εξασθένηση του στρατού και της οικονομίας

τα αποτελέσματα:

1) ευνοήθηκε η επέκταση των Σέρβων

2) ευνοήθηκε η επέκταση των Οθωμανών

3) αποδυναμώθηκε η βυζαντινή αυτοκρατορία

1204 – 1453 → ταπεινώσεις και αγωνία για το μέλλον της αυτοκρατορίας
διαμόρφωση της συνείδησης του Νέου Ελληνισμού

1453 → κατάλυση βυζαντινής αυτοκρατορίας από τους Τούρκους

I. Η ΕΞΑΣΘΕΝΗΣΗ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟ ΣΧΙΣΜΑ ΜΕ ΤΗ ΔΥΣΗ

1. Η κρίση και οι απώλειες της αυτοκρατορίας κατά τον 11ο αιώνα (1025 - 1081)

α. Η εσωτερική κρίση

• 1025: θάνατος Βασιλείου Β΄

• Βυζαντινή αυτοκρατορία = νικήτρια στα πεδία των μαχών ΚΑΙ παγκόσμια δύναμη, με ευρύτατο διεθνή ρόλο

• Μετά τους πολεμικούς θριάμβους: δημιουργήθηκε μία ψευδαίσθηση ότι: - τα σύνορα είναι ασφαλή και
- είχε διασφαλιστεί διαρκής ειρήνη

• Η ψευδαίσθηση αυτή οδήγησε τη βυζαντινή κυβέρνηση σε **λάθη** σε όλους τους τομείς:

α) *στρατιωτικός τομέας*: → μέτρα αποστρατιωτικοποίησης: Η Βυζαντινή αυτοκρατορία:

1) παραμέλησε το στόλο

2) διέλυσε σταδιακά τα θέματα και τους θεματικούς στρατούς

3) στρατολόγησε ξένους μισθοφόρους

4) αντικατέστησε την υποχρεωτική στρατιωτική θητεία με φόρο

5) χρησιμοποίησε ξένους σε ανώτερες θέσεις

β) *κοινωνικός τομέας*:

- αυταρχισμός και αλαζονεία κεντρικής κυβέρνησης

- παραμέληση επαρχιών

- επιβολή νέων φόρων στους αγροτικούς πληθυσμούς

]→ ταραχές και εξεγέρσεις αγροτών →
ψυχικό σχίσμα κέντρου - επαρχιών

γ) *οικονομικός τομέας*:

- συγκέντρωση αγαθών στην Κων/πολη → ευημερία

- παραμέληση και υπερφορολόγηση επαρχιών

- έλλειψη χρυσού → υποτίμηση νομίσματος

]→ κρίση

δ) *πολιτικός τομέας*:

- καταπιεστική πολιτική κεντρικής κυβέρνησης έναντι επαρχιών

- κάτοικοι επαρχιών: → αδιαφορία για άμυνα κράτους

εξεγέρσεις, συγκρούσεις

]→ κρίση και πολιτική αστάθεια

β. Οι στρατιωτικές αποτυχίες

1025 - 1081: νέοι εχθροί - απειλές → στασιμότητα και υποχώρηση βυζαντινής δύναμης

1) ΣΕΛΤΖΟΥΚΟΙ ΤΟΥΡΚΟΙ → απειλή στις ανατολικές επαρχίες

1071: μάχη Ματζικέρτ= σύγκρουση Βυζαντινών – Σελτζούκων

Αποτελέσματα → α) ήττα Βυζαντινών β) απώλεια μεγαλύτερου μέρους Μ. Ασίας

Αίτια → έλλειψη: α) οπλισμού β) πειθαρχίας γ) ηθικού

2) ΝΟΡΜΑΝΔΟΙ: → απειλές στις δυτικές επαρχίες (Ιταλία)

1071= σύγκρουση Βυζαντινών - Νορμανδών στο Μπάρι

Αποτελέσματα: α) ήττα Βυζαντινών β) απώλεια βυζαντινών ιταλικών κτήσεων

3) ΟΥΓΓΡΟΙ και ΣΕΡΒΟΙ → απειλές στα βόρεια